

DNRO YL: 149 /2014

229 § LAUSUNTO METROPOLIHALLINTOLAKIA VALMISTELEVAN TYÖRYHMÄN RAPORTISTA

Khall 229 §
17.6.2014

Valtiovarainministeriö pyytää mm. Hausjärven kunnalta lausuntoa metropolihallintoa valmistelevan työryhmän väliraportista 4.7.2014 mennessä.

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausten toteuttamiseksi valtiovarainministeriö asetti työryhmän valmistelevaan metropolihallintoa koskevaa lainsäädäntöä toimikaudeksi 4.10.2013 – 15.9.2014. Työryhmä jatkaa ehdotusten valmistelua lausuntopalautteen pohjalta. Luonnos hallituksen esitykseksi valmistuu 15.9.2014 mennessä, jonka jälkeen siitä pyydetään lausuntoa. Eduskuntaan hallituksen esitys on aikataulun mukaan tarkoitus viedä vuoden 2015 alussa.

Väliraportti

Väliraportti on kolmiosainen, jossa ensimmäinen osa käsittelee nykytilaa ja tavoitteita, toinen osa työryhmän kartoittamia vaihtoehtoja ja kolmas osa työryhmän alustavia ehdotuksia.

Työryhmän alustavat ehdotukset

- Metropolihallinnosta säädettäisiin erillislaissa (metropolihallintolaki) sekä tehtäväkohtaisissa erityislaissa.
- Metropolihallinnon tehtäväkokonaisuudet olisivat maankäyttö, asuminen, liikenne, kilpailukyky, elinkeino- ja innovaatiopolitiikka, segregatio, työvoima ja maahanmuutto.
- Toimieliminä hallituksen linjauksen mukaisesti vaaleilla valittava valtuusto ja lisäksi metropolihallitus, metropolijohtaja, lakisääteiset lautakunnat ja muut toimielimet. Metropolivaali toimitettaisiin samalla tavalla ja samalla aikataululla kuin kunnallisvaalit.

Työryhmä ehdottaa kahta vaihtoehtoista toteutustapaa metropolihallinnon perustamiseksi. Hausjärven kunta ei kummankaan ehdotuksen mukaan olisi osa metropolialuetta. Sen sijaan Riihimäen ehdotetaan kuuluvan vaihtoehdon nro 1 (Vähimmäistehtävät –malli) mukaiseen metropolialueeseen.

Metropolihallinnon vaihtoehtoiset toteutustavat ovat väliraportin mukaan seuraavat:

1) Vähimmäistehtävät -malli:

- Metropolihallinnon tehtävät olisivat pääosin strategisia ja osittain operatiivisia. Operatiivisia olisivat erityisesti joukkoliikenteen järjestäminen ja rakennuttamispalvelut.
- Metropolihallinto olisi pakkokuntayhtymä, jolla olisi vaaleilla valittu valtuusto. Valtuuston vaali toteutettaisiin mahdollisesti siten, että metropolialue olisi yhtenä vaalipiirinä, mutta alueellisen edustavuuden korostuessa muut mallit ovat mahdollisia.
- Rahoitusjärjestelmä: kunnille osoitettavat maksuosuudet, joiden suuruusluokka olisi n. 250 euroa/asukas tai noin 5 % verotuloista. Maksuosuuksien perusteista säädettäisiin laissa. Rahoituksesta päätösvalta voisi olla joko kunnilla tai valtioneuvostolla.

- Aluerajaus: metropolihallintoon kuuluisivat ydinalueen 10 kunnan ohella 6 taajama- ja työssäkäyntiperusteella määriteltyä kuntaa (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula, Sipoo, Vihti, Mäntsälä, Hyvinkää, Lohja, Porvoo ja Riihimäki)

2) Laaja -malli:

- Metropolihallinnon tehtävät ovat sekä strategisia että operatiivisia. Operatiivisia olisivat vähimmäismalliin sisältyvien ohella tien ja kadunpito, metron ja mahdollisen jokeriradan hallinnointi, tuetun asuntotuotannon omistaminen sekä HSY:ltä siirtyvät vesi- ja jätehuollon operatiiviset tehtävät.

- Metropolihallinto olisi perustuslain 12 § 4 momentin mukainen kuntaa suuremmalla alueella toteutettu itsehallintojärjestelmä.

- Rahoitusjärjestelmä: metropolivero (tulovero), jonka suuruus olisi alustavan arvion mukaan 3 - 3,5 %. Alueen kuntien tulisi voida alentaa omaa verotustaan vastaavasti niille kuuluvien tehtävien vähentyessä. Täydentävinä rahoituslähteinä mm. asiakasmaksut, valtionosuuksien ohjaaminen suoraan metropolihallinnolle

- Aluerajaus: Metropolihallintoon kuuluisivat 10 ns. ydinalueen kuntaa (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi, Kerava, Järvenpää, Nurmijärvi, Tuusula ja Sipoo)

Metropolialue on Suomen tulevaisuuden kannalta keskeinen sekä maan kilpailukyvyyn että julkisen talouden näkökulmasta. Se tulee olemaan maakunnan ja Riihimäen seudun kuntien kannalta merkittävä yhteistyöalue, olipa sen maantieteellinen rajaus mikä hyvänsä.

Lausuntopyyntökirjelmä ja metropolihallintolakia valmisteleavan työryhmän väliraportti jaetaan oheismateriaalina.

Ehdotusta kunnan lausunnoksi on valmisteltu yhteistyössä Riihimäen kaupungin, Lopen kunnan ja Hämeen liiton kanssa.

Valmistelija: kunnanjohtaja Päivi Terävä

Ehdotus: Kunnanhallitus päättää todeta Hausjärven kunnan lausuntona seuraavaa:

Riihimäen seutukunnalla on pitkät perinteet tiiviistä yhteistyöstä sekä maakunnan että seudun kuntien kesken. Seutukunta on selkeä toiminnallinen osa Kanta-Hämeen maakuntaa. Väliraportin *Vähimmäistehtävät* -vaihtoehdossa esitetty ratkaisu vaikeuttaisi em. yhteistyötä, koska se pilkkoi Kanta-Hämeen maakunnan ja Riihimäen seutukunnan. Pelkästään Riihimäen kaupungin irrottaminen seutukunnasta ja Kanta-Hämeen maakunnasta ei kunnanhallituksen käsityksen mukaan ole mahdollista.

Maakunnallinen yhteistyö MAL yms. asioissa on ollut sujuvaa. Jos Riihimäki siirrettäisiin metropolihallintokokonaisuuteen, nykyinen vahva ja toimiva kokonaisuus vaarantuisi. Lisäksi voidaan todeta, että Hausjärven ja Lopen kuntien sekä Riihimäen kaupungin välinen kuntarakennelain mukainen selvitys on meneillään. /kj

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Täytäntöönpano

Ote:

valtiovarainministeriö (sähköpostitse osoitteeseen
valtiovarainministerio@vm.fi ja kirjaamo@ymparisto.fi)
Hämeen liitto
Riihimäen kaupunki
Lopen kunta

Asianmukaisesti allekirjoitetusta ja tarkastetusta pöytäkirjasta kirjoitetun
otteen oikeaksi todistaa

Hausjärvellä 18.6.2014

Pöytäkirjanpitäjä